

Висока школа струковних студија за васпитаче

“Михаило Палов“Вршац

Радионица као облик наставног рада

Рад у оквиру пројекта *Унапређујмо компетенције – будимо бољи васпитачи*

Ментор:

Адријан Божин

Рад припремили:

Саша Веселиновић 10/2013

Сандра Савић 02/2013

Вршац, 2014.

Садржај:

1. Увод	3
2. Појам радионице	4
3. Врсте радионица	5
4. Основна правила радионица	6
5. Комбинација радионица са другим методама учења	7
6. План, облици, фазе и технике радионица	8
7. Инструкције професору при раду са овом методом	10
8. Примена ове методе у пракси	11
9. Закључак	11
10. Литература	12

Увод

У овом пројекту показаћемо да застареле моделе треба иновирати новим, а да оне, који су се показали одговарајућим, је неопходно задржати и оплеменили. Интерактивно учење на универзитетима је неодвојиво од неких других видова учења, а то су искуствено и активно учење. Сви ови видови учења највише су испољени у педагошким и методичко-дидактичким радионицама, које представљају нову врсту групног облика рада. Циљ нашег рада је да укажемо на методичко-дидактичку радионицу у којој доминира интерактивна комуникација, као захтев савремене наставе и истакнемо њене вредности. Задатак нам је био и да покажемо у којој мери теоретска знања имају поткрепљење у практичној настави. Објаснићемо значај радионица као облик наставног рада, његове предности и мане.

Евидентан раскорак између дидактичке теорије и педагошке праксе приписује се традиционализму у настави, застарелом хербартијанству, тешкоћама у примени теорије у пракси, слабој интерференцији у систему усавршавања наставника, као и нерешеном питању функционисања радионица за наставничке школе и факултете.

Појам радионице

Само име „*радионица*“ подсећа на простор у којем се нешто ради. Рад претпоставља процес, сам чин настајања, а не само готов производ. У том смислу посматрамо и педагошку радионицу: као посебну методу рада код које нагласак стављамо на *процес и начин рада*. Циљ сваке радионице је усмеравање неком заједничком раду. Различити аутори различито дефинишу радионицу. Међутим, већина се слаже да постоје неке основне карактеристике радионице којима се уједно може и дефинисати:

- лични ангажман
- рад у малим групама
- активно учешће свих
- разноврсност комуникацијских образаца
- атмосфера подршке
- право на различитост и поштовање потреба, емоција и начина функционисања сваког ученика
- рад на заједничкој теми
- ослањање на лична искуства

Основно обележје сваке радионице је то да подразумева активно залагање сваког ученика и не допушта незаинтересованост и одбијање ангажмана.

Врсте радионица

Постоје разне класификације радионица, а оне се обично класификују према садржају, циљу и узрасту ученика.

- Према **циљу** разликујемо:
- **Креативне радионице**-Основни циљ је подстицање и развијање стваралачког мишљења и изражавања(нпр. драмске, поетске, ликовне..)
- **Едукативне радионице**- Основни циљ је стицање знања у најжирем смислу.
- **Мозгалице**- да се понуди питање, и деца сама да размишљају о питању, док не дођу до одговора.
- **Радионица=учење**- У овој радионици је, заправо, реч о учењу. Да не би било забуне: ***начин рада који је ученицима занимљивији и подстицајнији, најчешће је за наставника тежи и захтевнији.***

Зато су многи склонији устаљеном, незахтевном конвенционалном предавању. Препоручљив број ученика радионице је ***између 15 и 25 и 1 или 2 наставника.*** Препоручено време трајања једне радионице састављено од неколико активности је ***1,5 до 2 сата.***

Основна правила радионице

- Правила се доносе на почетку групног рада, заједнички, тиме постају правила свих чланова.
- Правила су обликована тако да се описују јасна, пожељна правила понашања, а не непожељна понашања.
- Морају бити јасне и последице њиховог не придржавања.
- ***Правило круга-*** сви седе у кругу, јер то даје једнаку могућност изражавања без ичије доминације.
- ***Правило „даље“-*** размена иде у круг, а ако неко не жели учествовати у некој активности, има право рећи „даље“.
- ***Правило слушања-*** очекује се пажљиво међусобно слушање.
- ***Правило дискреције-*** Оно што се говори у кругу, остаје у њему.
- ***Правило учествовања-*** У радионици нема посматрача, сви морају да буду активни.
- ***Правило поштовања договореног времена.***
- ***Правило „не седи на својим потребама“-*** треба ли неко напустити радионицу, не треба се суздржавати.
- ***Посебна правила-*** специфична, договорена правила за конкретну радионицу(мобилни телефон, храна, кретање..).

Комбинација радионица са другим методама учења

Радионица је *идеална за комбинацију различитих облика учења:*

- ***Активна метода-*** ментална и моторичка активност током рада.
- ***Метода путем искуства-*** уобличавање сопственог доживљаја у неком новом садржају.
- ***Кооперативна метода-*** уобличавање сопственог искуства обавља се кроз размену са другим ученицима и наставником.
- ***Учење по моделу-*** кроз посматрање осталих ученика у различитим ситуацијама и улогама(добра претпоставка за кориговање сопственог понашања).
- ***Учење улога-*** бира се један актуелан проблем, који се може одрадити овом методом. Два начина припреме су: ученици имају недељу дана да се припреме за улогу, или 5 минута па да продискутују о томе. Обавезна дискусија са целим одељењем како би се укључили сви ученици у рад(гласање, замена улога, дискусија..)
- ***Проблемска метода-*** радионичарске активности најчешће представљају решавање неког проблема(когнитивног, емоционалног или социјалног..).Комбинује се са ***конвергентним учењем***(учење жељеног решења) и ***дивергентним учењем***(подстицање у тражењу различитих путева за долазак до решења).
- ***интерактивна метода-*** циљ ове методе је да треба да се заснива на принципима искуственог и колегијалног учења с намером да се обликују компетентни студенти-практичари посвећени активном учењу и оријентисаном поучавању. Нагласак је на активном и искуственом учењу, на међусобној сарадњи, поштовању, прихватању и интерактивној комуникацији.Ова настава се темељи на стварању личног искуства кроз праћење и вредновање личног и туђег рада.

План, облици, фазе и технике радионица

- Радионица мора имати врло *јасан и унапред дефинисан план*. О добром плану, зависи успех целе радионице. Сам чин плана чине *структурисане активности* које настају као резултат конкретног захтева који поставља наставник, а обједињене су око једне теме. Важно је да подстиче дружење, а не такмичење и дескриминацију.
- *Најчешћи облици рада су:*
- *размена у целој групи*- основни облик рада који се почиње и завршава свака радионица(разговор у круг, групна дискусија, олуја мозгова..).
- *индивидуална активност*- захтев усмерен на унутрашњи ангажман(присећање, размишљање..).
- *рад у групама или паровима*- (мала група од 3-5 чланова).
- *Основне фазе су:*
- *изазивање сопственог доживљаја*- проживљавањеновог садржаја кроз сопствено искуство.
  - *уобличавање сопственог доживљаја*- најчешће исказан неким цртежом или покретом.
  - *размена*- обогаћивање сопственог искуства(у пару, мањој групи, кругу..).
  - *обрада*- размењен и обогаћен доживљај претвара се у сазнање. Кључна је улога наставника који сажима и смислено повезује све добивено током рада, те то „враћа“ ученицима уз отворен простор за њихов коментар.

Основне технике су:

- **машта**- уз наставничково усмеравање, навођење маште на искуство, потребно је за даљи рад.
- **кипарење**- постављање свог пара у одговарајући положај, који изражава идеју пара.
- **акваријум**- у средини круга одиграва се одређена сцена која говори о одређеном искуству.
- **играње улога**- омогућује сагледавање ситуације из другачије перспективе.
- **игре**- могу бити повезане уз саму радионицу. Заокружују динамику групе. Појачавају осећај припадности и сарадње, опуштају се и увесељавају, враћају концентрацију.

Инструкције професору при раду са овом методом

Професор би требао да...

- размишља о времену
- се што више креће, а мање да седи.
- мења јачину гласа и прави паузе
- употреби гестикулацију- да наглашава битне делове, користи што више примера, даје животност и омогућује асоцијативне везе.
- памти имена учесника радионица
- се што више смеје- смех је знак да и ученици слушају.
- гледа ученике док говоре, не пише док они причају.
- одабере реалну ситуацију која ће се радити у играоници, да буде примерена деци и педагошка.
- прати дечија интересовања, јер знамо да дечија пажња траје највише 15 минута.
- сваки пут додаје нешто иновативно што ће радионицу учинити занимљивом.
- не нуди готова решења.
- охрабрује свакога, води рачуна о речнику.
- поштује отпор, нечије одбијање у некој активности.

Професор радионице развија подржавајући ауторитет чија је основна карактеристика знање у односу на тему и у односу на групу. Професор контролише услове у којем се рад одвија, а не саме ученике. Код њих развија самодисциплину и одговорност као мотивацију.

Примена ове методе у пракси

Постоје бројне методе које професори користе у раду са децом. Данас се најчешће користе фронтална метода, јер не захтева пуно времена, практична је.. Метода радионица се слабо користи, најчешће се користи у неким вртићима, које поседују велики простор који је распоређен за разне радионице(позоришне, глумачке, ликовне, музичке...). Постоје предности ове методе али и мане. ***Предности су:***

- доприноси формирању пријатељских односа, развој социјализације, деца су активнија-што су се раније неки педагози залагали за то. развија се креативност а и формира мишљење. ***Мане су:***
- захтева доста времена због формирања група, треба омогућити адекватан простор за реализацију ове методе, потребна су одговарајућа средства, професор треба да зна како да распореди ученике по њиховим способностима...

Препорука: Треба спајати ученике нижих способности са ученицима способнијих од њих. Спајати плашљивог са интровертним, а неплашљивог са екстравертним, не спајати два ученика висике интелигенције.

Закључак

Можемо да закључимо да стратегије учења морају да се базирају на активном понашању и ангажовању студената, а не на преузимању готових знања. Нагласак треба да буде на откривању, размењивању искуства, истраживању и ангажовању свих чула студената у различитим врстама наставе. Методичко-дидактичке радионице, као новији облик групног рада у настави, према својим основним начелима одговарају захтевима активног и

искуственог учења и чине велику разлику у квалитету односа међу студентима у односу на класични рад у учионици. То потврђују и процене самих студената који су били учесници радионице. Очигледно је да свако од њих жели да буде што активнији и укљученији у интерактивни процес. Исто тако је важно колико студенти, и након радионице, размишљају о својим постигнућима и колико могу стечена искуства применити на професионалној пракси, за коју се највише оспособљавају у радионичком раду. На крају се може закључити да је вредност методичко-дидактичких радионица и осталих врста радионица у њиховој специфичности с посебном методологијом и правилима рада којима се осигурава успех у процесу активног учења сваког учесника. У овом случају, неретко се дешава да студент покаже отворено задовољство након методичко-дидактичке радионице и буде сигуран у свој позив. То је највећа награда сваком водитељу радионице. Морамо знати да је водитељ радионице најпре човек и да су могуће грешке. А то је добро, зато што се на грешкама учи.

Литература

1. Видовић, С, Радовановић, М.(2008): *Радионица- о чему је реч?* Завод за научни и уметнички рад, Хрватска.
2. Вилотијевић, М, Вилотијевић, Н. (2007): *Иновације у настави*. Школска књига, Београд.
3. Линдра, Р. (2010): Важност радионичког облика рада, у: *Међународна колонија младих Ернестиново: 2003–2008*. Зборник радова међународног научног скупа, Загреб; Осијек: Хрватска академија науке и уметности, Завод за научни и уметнички рад у Осијеку, стр. 81-93.
4. Рот, Никола, Радоњић, Славољуб(2007): *Психологија*. Завод за уџбенике, Београд.
5. Хрњица, Сулејман(2005): *Опита психологија са психологијом личности*. Научна књига нова, Београд.